

Használati utasítás és szervizkönyv

(Páncéllemezes járműhajtó ólomakkumulátorokhoz)

Használati útmutatás

Névleges adatok:

Névleges kapacitás C_5 :	lásd, garanciajegyen
Kisütési áramerősség I_5 :	$C_{5:5h}$
Kisütés végén a feszültség:	1,7 V x Cellák száma
Elektrolitek névleges sűrűsége:	1,28+/-0,01kg/l
Névleges hőmérséklet:	30 °C
Elektrolitszint:	dugó kosarának alsó szegélye

Figyelem!

A töltés során keletkező gázok robbanásveszélyesek. Az elektrolit (hígított kénsav) maró hatású. Az akkumulátor fém részei megfelelnek a DIN VDE 0100 (200. rész) szabványnak. Az, Ex I és Ex II – nek megfelelő akkumulátoroknál a rendfenntartásra vonatkozó mindenkor baleset megelőzési utasításokat az üzemeltetésnél figyelembe kell venni. (lásd a hozzátartozó tanúsítványt).

Savval és árammal töltött akkumulátorok üzembe helyezése

Ellenőrizni kell mechanikusan az akkumulátor kifogástalan állapotát. A csavaros kivitelezésnél minden csavarkötést a kapcsoláson belül meg kell vizsgálni, az érintkezés szempontjából. Meg kell vizsgálni az elektrolit szintet, ha ez a fröccsenés gátló vagy a válaszfal felső szélé alatt helyezkedik el, akkor desztillált vízzel (DIN 43530/4) eddig a magasságig fel kell tölteni.

Üzemeltetés

Kisütés

Az optimális élettartam elérése érdekében kerülnünk a névleges kapacitás több, mint 80 %-nak kivételét (kerülnünk el a mélykisütést). Ez a 80%-os szint egy 1,13kg/l –1,15kg/l minimális elektrolit sűrűségnek felel meg a kisütés végén. A kisütött akkumulátorokat azonnal fel kell tölteni. Ez vonatkozik a csak részben kisütött akkumulátorokra is.

Töltés

Csak egyenárammal tölthető. Minden töltési eljárás a DIN 41773 és DIN 41774 szabvány szerint megengedett. A gázkibocsátás együttesen nem haladhatja meg a DIN VDE 0510/3 szabványban meghatározott értéket.

Ha a töltőberendezést nem az akkumulátorral együtt vásároltuk, akkor célszerű ennek alkalmasságát az akkumulátor előállítójával megvizsgáltatni.

A töltés során keletkező gázok elszívásáról gondoskodni kell.

A doboztetőt illetve a akkumulátort záró fedelet le kell venni vagy ki kell nyitni. A celladugók a helyükön maradnak.

Az akkumulátort a pólusoknak megfelelően (pozitívot a pozitívra, a negatívot a negatívra) kell, a kikapcsolt töltőbe-rendezésre kötni. Ezután kell a töltőberendezést bekapcsolni. A töltés során az elektrolit hőmérséklet $10\text{ }^{\circ}\text{C}$ -al megemelkedik, ezért a töltést akkor kell elkezdni, amikor a sav hőmérséklet $45\text{ }^{\circ}\text{C}$ alatt van. Az akkumulátorban a savhőmérsékletnek a töltés előtt legalább $+10\text{ }^{\circ}\text{C}$ -nak kell lennie, különben szabálytalan lesz a töltés. A töltés akkor fejeződik be, amikor az elektrolit sűrűség és az akkumulátor feszültsége 2 órán keresztül állandó értéket mutat.

Különleges utasítások a veszélyes területeken használt akkumulátorokhoz

Ezek azok az akkumulátorok a VDE 0170/0171 ExI és ExII normáknak megfelelően, amelyeket robbanólég illetve robbanásveszélyeztetett területeken használnak. A tartó tetejét a töltés és a gázfejlődés alatt olyan magasra kell felemelni vagy kinyitni, hogy a keletkező, robbanásra alkalmas gázkeverék a megfelelő szellőzés mellett elveszítse belobbanó képességét.

Kiegészítő töltés

A kiegészítő töltések az élettartam és a kapacitás megtartására szolgálnak. Akkor szükségszerű, ha az akkumulátoron mélykisütést vagy többszöri nem teljes töltést hajtottak végre, valamint az IU jelleggörbe alapján végzett töltés során. A kiegészítő töltéseket mindig a normál töltés után végezzük.

A töltőáram max. $5\text{ A}/100\text{ Ah}$ névleges kapacitású lehet.

(Töltés végét lásd a 2.2 pontnál) **Ügyelni kell a hőmérsékletre!!!**

Hőmérséklet

A $30\text{ }^{\circ}\text{C}$ –os elektrolit hőmérsékletet névleges hőmérsékletnek nevezzük. A magasabb hőmérsékletek lerövidítik az élettartamot, az alacsony hőmérsékletek csökkentik a rendelkezésre álló kapacitást. A háttér érték $55\text{ }^{\circ}\text{C}$, de ez nem felel meg az üzemi hőmérsékletnek.

Elektrolit

Az elektrolit sűrűség $30\text{ }^{\circ}\text{C}$ ez névleges hőmérsékletként jelölik, ami a teljes töltöttség állapotának névleges elektrolit szintje.

Magasabb hőmérsékletek csökkentik az alacsonyabb hőmérsékletek, növelik az elektrolit sűrűséget. A hozzátartozó korrekciós faktor $0,007\text{ kg/l pro }^{\circ}\text{C}$. Például $1,26\text{ kg/l}$ elektrolit sűrűség $45\text{ }^{\circ}\text{C}$ -on megfelel egy $1,27\text{ kg/l}$ $30\text{ }^{\circ}\text{C}$ -os sűrűségnek. Az elektrolitnak meg kell felelnie a DIN 43530/2 tisztasági előírásoknak.

Karbantartás

Naponta

Az akkumulátort minden kisütéskor fel kell tölteni. A töltés vége felé ellenőrizzük az elektrolit szintet. Ha szükséges, akkor a töltés befejezésekor töltjük fel desztillált vízzel a DIN –nek megfelelő névleges állapotig.

Az elektrolit szint nem lehet alacsonyabb, mint a fröccsenés gátló vagy a válaszfal felső széle alatt.

Az utántöltést ne savval végezzük!!

Hetente

A csavarkötéses akkumulátoroknál ellenőrizzük, hogy a póluscsavarok kellően rögzítettek, ha szükséges meg kell húzni. Ha a töltés rendszeresen az IU jelleggörbe szerint történik célszerű egy kiegészítő töltést végezni. (2.3 pont alapján).

Havonta

A töltési eljárás vége felé a bekapcsolt töltő berendezés segítségével a cellák és a blokkakkumulátorok feszültségét meg kell mérni, és fel kell jegyezni.

Ha bármilyen eltérés tapasztalható az előző mérésekhez képest vagy különbségek észlelhetők, a cellák között, úgy egy újabb vizsgálat illetve egy helyreállítás szükséges, amiért forduljon a vevőszolgálathoz.

Ápolás

Az akkumulátort állandóan tisztán és szárazon kell tartani, hogy elkerüljük a kúszóáramot. Az akkumulátor dobozba folyadék került azt el kell távolítani. A doboz szigetelésén keletkezett károkat a tisztítás után ki kell javítani, így meggátolható a doboz rozsdásodása. Ha egy cella kiszedése szükséges célszerű az akkumulátor üzembe helyezését értesíteni.

Tárolás

Ha a feltöltött akkumulátorokat huzamosabb ideig nem használjuk, úgy ezeket egy száraz, fagymentes helységben tároljuk. Ahhoz, hogy fenntartsuk az akkumulátor üzemképességet, a következő töltési eljárásokból választhatunk:

- Havi kiegyenlítő töltés a 2.3 pontnak megfelelően
- Üzemképesség fenntartására vonatkozó 2,23 V x cellák száma töltési feszültséggel történő töltés

A tárolási időnél figyelembe kell venni a akkumulátor élettartamát.

Zavarok

Ha az akkumulátornál vagy a töltő berendezésnél működési zavarokat észlel, azonnal forduljon az ügyfélszolgálatához. A 3.3 pont alatt tárgyaltak egyszerűbbé teszik a hiba és működési zavarok elhárítását.

Velünk kötött szerviz szerződéssel egyszerűbbé tehető a hibák időben történő felismerése.

Károk és balesetek megelőzése

Az akkumulátorra soha nem szabad idegen tárgyakat, szerszámokat tenni, mert ez sérülést, rövidzárlatot és robbanást okozhat. Az akkumulátorok járműből történő be- és kiépítésénél mindig az arra megfelelően kialakított kiemelő eszközt kell használni. Az akkumulátorokkal való munka során be kell tartani a baleset megelőzési előírásokat.

Egyéb utasítás

A használati útmutató figyelmen kívül hagyása, a nem eredeti alkatrészekkel való javítás valamint a savhoz javító oldatok hozzáadása maga után vonja a szavatossági igény elvesztését.

Kezelési és karbantartási útmutató

1. A savval és árammal töltött akkumulátorok üzembe helyezése

Ellenőrizni kell mechanikusan az akkumulátor kifogástalan állapotát. Minden flexibilis összekötőnél meg kell vizsgálni az érintkezést, illetve az ólom áthidalóknál és csatlakozóknál a stabilitást.

Ellenőrizni kell továbbá az elektrolit szintet. Ha az a fröccsenés gátló vagy a szeparátor felső széle felett helyezkedik el, úgy az akkumulátort a megfelelő akkumulátor vízzel fel kell tölteni. Folyadékszintnek 10-15 milliméterrel felette kell lennie a cella felső szélének, illetve a fröccsenés gátlónak.

Az akkumulátor csatlakozókat pólusoknak megfelelően kell csatlakoztatni, hogy megelőzzük ezzel az akkumulátor vagy a jármű meghibásodását és a károkat.

Figyelem: Az akkumulátorsav maró hatású. A szemmel és bőrrel való érintkezés során komoly sérüléseket okozhatnak. Roncsolja a különböző anyagokat és textíliákat.

2. Üzemeltetés

2.1. Kisütés

Ügyeljünk arra, hogy a szellőző nyílások ne legyenek bezárva vagy lefedve. Az elektromos összekötőket csak akkor húzzuk ki vagy dugjuk össze, ha azok áramtalanítva vannak.

Egy optimálisan hosszú élettartam eléréséhez kerülnünk a névleges kapacitás több mint 80 % -ának kivételét (kerülnünk a mélykisütést). Ami a kisütési fázis végén, az S és SH típusú celláknál megfelel egy 1,14 g/cm³ savsűrűségnek. A kisütött akkumulátorokat azonnal fel kell tölteni.

Minden állásidő a kisütési fázisban szulfátosodáshoz (a kénsav kikristályosodásához) vezet, ez az akkumulátor élettartamának és teljesítményének csökkenését eredményezi.

2.2. Töltés

Az akkumulátort tölteni csak egyenárammal szabad. Ahhoz, hogy elkerüljük az elektromos berendezések és vezetékek túlterhelését, a gázképződést illetve a savkilépését a cellákból mindig az akkumulátornak megfelelő töltőberendezést használjuk. A töltés során keletkező gázok elszívásáról gondoskodni kell. A doboztetőt illetve az akkumulátort záró fedelet le kell venni, vagy ki kell nyitni.

Az akkumulátort a pólusoknak megfelelően (pozitívot a pozitívra, a negatívot a negatívra) kell, a kikapcsolt töltőberendezésre kötni. Ezután kell a töltőberendezést bekapcsolni. Az újabb típusú töltők általában rendelkeznek egy automatikus indítási késleltetéssel. A töltés során az elektrolit hőmérséklet 10 °C-al megemelkedik, ezért a töltést akkor kell elkezdni, amikor a sav hőmérséklet 45 °C alatt van. Az akkumulátorban a savhőmérsékletnek a töltés előtt legalább +10 °C- nak kell lennie.

A töltés akkor fejeződött be, ha a savsűrűség és az akkumulátor feszültsége 1,5-2 órán át nem változik, illetve az automatikus töltőberendezés kijelzőjén megjelenik a „ Töltés befejezve „ felirat .

2.3. Kiegyenlítő töltés

A kiegyenlítő töltés az akkumulátor kapacitásának és élettartamának megtartására szolgál. Ez a fajta töltés mélykisütésnél és ismétlődő nem elégséges feltöltésnél szükséges. A kiegyenlítő töltést a normál töltés után kell véghezvinni.

A töltőáram max. 5A/100Ah névleges kapacitású legyen. A töltés vége a 2.2 pontnak megfelelően végződik. Figyeljünk a hőmérsékletre.

A legtöbb, ma használatos töltőberendezések automatikusan áttérnek egy kiegyenlítő vagy konzerváló töltésre.

2.4. Hőmérséklet

Az elektrolit névleges hőmérsékletét 30 °C- ban határozzák meg. A magasabb hőmérsékletek megrövidítik az élettartamot, az alacsonyabb hőmérsékletek, csökkentik a rendelkezésre álló kapacitást. 55 °C a határérték, ez a hőmérséklet azonban nem felel meg az üzemi hőmérsékletnek. Egy kisütött akkumulátort soha ne hagyjuk 0°C alatt állni, mert fennáll a felfagyás veszélye. Egy teljesen feltöltött akkumulátor –48 °C –ig fagyálló.

2.5. Elektrolit

Az elektrolit névleges sűrűsége (hígított kénsav) és a névleges elektrolit állapot a teljes töltöttség állapotában 30 °C. Magasabb hőmérsékletek csökkentik, alacsonyabb hőmérsékletek növelik az elektrolit sűrűségét (savsűrűségét).

A hozzátartozó korrekciós faktor 0,0007 Kg/K, például egy 1,28 g/cm³ savsűrűség 45 °C-on megfelel egy 1,29 g/cm³ sűrűségnek 30 °C –on.

3. Karbantartás

3.1. Naponta

Az akkumulátort minden kisütés után fel kell tölteni. A töltés vége felé ellenőrizni kell a folyadékszintet. Amennyiben szükséges fel kell tölteni ioncserélt vízzel a névleges szintig. (10-15 mm-re a lemez felső szélé illetve a fröccsenés gátló fölé).

Soha ne a töltés előtt töltsse fel az akkumulátort folyadékkal!!!

3.2. Hetente

Ellenőrizze a pólus végét és az áthidalók stabil illeszkedését.

Ellenőrizze az akkumulátor, a berendezés, a töltéscsatlakozó és a csatlakozó kábel állapotát.

A megcsavarodott és összenyomódott kábel balesetveszélyes.

Ha szükséges végezzen egy kiegyenlítő töltést.

3.3. Havonta

A töltés vége felé minden cella feszültségét az üzemelő töltőberendezés segítségével meg kell mérni, és regisztrálni kell. A töltés befejeztével minden cella savsűrűségét és (sav) hőmérsékletét meg kell mérni, és regisztrálni kell.

Ha bármilyen eltérés tapasztalható az előző mérésekhez képest vagy különbségek észlelhetők a cellák között, úgy egy újabb vizsgálat illetve egy helyreállítás szükséges, amiért forduljon a vevőszolgálathoz.

4. Ápolás

Az akkumulátort mindig tartsuk tisztán és szárazon, hogy elkerüljük a kúszó áramot.

Lásd akkumulátorok tisztítása.

Az akkumulátor dobozban lévő folyadékot az előírásnak megfelelően távolítsuk el. A dobozon keletkezett sérüléseket tisztítsa és szüntesse meg, hogy elkerülhető legyen a doboz rozsdásodása. A csatlakozókat, kivezetőket rendszeresen póluszsírral vagy pólusvédő sprayvel ápoljuk le, hogy megvédjük a rozsdásodás ellen.

A csatlakozókat és az összekötőket szakértő jelenléte nélkül soha ne cserélje ki.

Figyelem: soha ne végezzünk az akkumulátor közelében köszörülési és hegesztési munkákat. A szikrahullás fokozottan robbanásveszélyes.

5. Tárolás

Ha a feltöltött akkumulátorokat huzamosabb ideig nem használjuk, úgy ezeket egy száraz, fagymentes helységben tároljuk. Ahhoz, hogy fenntartsuk az akkumulátor üzemképességet, a következő töltési eljárásokból választhatunk:

- Havi kiegyenlítő töltés a 2.3 pontnak megfelelően
- Üzemképesség fenntartására vonatkozó 2,23 V x cellák száma töltési feszültséggel történő töltés

A tárolási időnél figyelembe kell venni a akkumulátor élettartamát.

6. Működési zavarok

Ha az akkumulátornál vagy a töltő berendezésnél működési zavarokat észlel, azonnal forduljon az ügyfélszolgálatához. A 3.3 pont alatt tárgyaltak egyszerűbbé teszik a hiba és működési zavarok elhárítását.

7. Az akkumulátorok tisztítása

Az akkumulátor tisztaságának megtartása feltétlenül szükséges, nem csak a külső megjelenése miatt, hanem elsősorban azért, hogy megelőzzük a balesetet és az anyagi károkat, valamint, hogy elkerüljük az akkumulátor élettartamának csökkenését és megtartsuk a rendelkezésre állás időtartamát.

A cellák valamint a doboz felületének, tisztítása azért szükséges, hogy a cellák egymásközi, a földdel vagy más idegen vezető részekkel történő szükségszerű szigetelését megtartsuk. Ezen kívül elkerülhetjük a korrózió, és kúszó áram okozta károkat. A por lerakódását az akkumulátorra a használati területtől és tartamtól függetlenül nem tudjuk elkerülni. Az akkumulátor töltése során a kis mennyiségben kilépő savrészecske a cellán egy többé- kevésbé vezető réteget képez. Ebben a rétegben folynak az ún. kúszóáramok. Ennek következménye az egyes cellák magasabb vagy különböző töltöttsége.

Ez az egyik oka annak, hogy a targonca vezetők az akkumulátor állásideje után alacsony kapacitásra panaszkodnak a hét vége felé. Ha magasabb feszültségű kúszóáramok folynak, akkor nincs kizárva, hogy elektromos szikrák is keletkeznek, és a celladugókból kiáramló töltőgázokat (durranógázokat) robbanásra készíthetnek.

Ebből kifolyólag az akkumulátor tisztításának nem csak az élettartam fenntartását, hanem a baleset megelőzési szabályzat előírásainak megtartását is kell biztosítani.

- A tisztításhoz az akkumulátort vegye ki a járműből
- A tisztító helyiséget úgy kell megválasztani, hogy a savtartalmú mosóvíz ne kerüljön a csatornába.
- Védőszemüveget és ruházatot kell viselni
- A celladugókat ne vegye le, vagy nyissa ki, zárva kell maradniuk
- Az akkumulátor műanyag részeit csak vízzel vagy vízzel megnedvesített kendővel vegyszer nélkül kell megtisztítani.
- A tisztítás után az akkumulátor felületét az arra alkalmas eszközzel meg kell szárítani (pl. sűrített levegő). Soha ne használjon izzószálas hőlég fúvót vagy nyílt lángot !!!!
- Ha a akkumulátor dobozba folyadék jutott, azt ki kell szívni és előírásoknak megfelelően eltávolítani.

Szakszerviz:

PAQ plumbum Kft.

Ipari akkumulátorok és töltőberendezések forgalmazása, szervizelése.

2600 Vác, Zrínyi u. 39.

Tel. & fax: (27) 30 11 55

www.targoncaakkumulatorok.hu

e-mail: pml@invitel.hu

